

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ในการเรียนรายวิชา การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

อังคณา หมอนทอง, กรรณิการ์ กิจนพเกียรติ, ปริญญารณณ์ ธนะบุญปวง
อาจารย์ประจำภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ในการเรียนรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต ที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง ได้แก่ กลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรีที่เรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 75 คน กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี ที่เรียนวิชาเดียวกัน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แผนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิตที่ผ่านการตรวจสอบโดย อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน 2. แบบทดสอบความรู้วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต มีค่าอำนาจจำแนก (R) ระหว่าง 0.60-0.65 ความยาก (P) ระหว่าง 0.50-0.60 และ ความเที่ยง เท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย 1. นักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความรู้ในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2. พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ =38.47 SD=4.31) และนักศึกษาทั้งหมดมีคะแนนผ่านเกณฑ์วัดผลร้อยละ 60 ขึ้นไป ส่วนกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =32.02 SD=3.17) และมีนักศึกษาที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 4 คน (ร้อยละ 5.33) 3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p<.001$)

สรุปผลการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี โดยใช้วิจัยเป็นฐานสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต

A Learning achievement of third year Nursing Students in Nursing Care of Persons with Mental Health Problems Course through Research-based Learning

Angkana Montong, Kannika Kitnopkiat, Parinyaporn Thanaboonpuang

Abstract

The purposes of this research were to evaluate the academic achievement of the third-year nursing students who enrolled in the nursing of a persons with mental health problems course. To assess the academic performance of the students who learned through research-based learning compared with the traditional method. The research design is quasi experiment. The control group was nursing students who enrolled in the course during the first semester of the academic year 2016 (n=75), while the experimental group was the second semester of the same year (n=77). The instrument used were 1) the research-based learning plan were-verified by 3 experts and 2) the test has acceptable discrimination power (R=0.60-0.65) and difficulty (P=0.50-0.60), and the reliability coefficient is greater than 0.82. The researchers analyzed the data using percentages, averages, standard deviation, and t-test.

The results showed that both experimental group and control group had higher academic performance than pre-test result. The academic achievement of experimental group was at very good level ($\bar{x}$ =38.47 SD=4.31) and all of the group passed the criteria (60%) while the control group was at moderate level ($\bar{x}$ =32.02 SD=3.17) there were 4 (5.33%) of control group failed the test. It was also found that the experimental group had higher academic performance than the control group with statistical significance at the level .001

Conclusion: The academic achievement in nursing care of persons with mental health problems course of the students who learned through research based learning was higher than the traditional learning group.

Keyword: Research-based learning, Academic achievement, Nursing Care of Persons with Mental Health Problems Course

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพโดยผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ตามหลักการปฏิรูปการศึกษา กล่าวคือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง¹

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research Based Learning: RBL) เป็นการได้มาซึ่งความรู้ที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในแต่ละสาขาและกระบวนการวิจัยยังทำให้มีการวางแผนเตรียมการดำเนินการอย่างเป็นระบบจนค้นพบความจริง สร้างความรู้ใหม่ที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ การวิจัยเป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยต้องคิด กระทำ และสื่อสารอย่างมีระบบ ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่อย่างเพียงพอและการพิสูจน์อย่างมีหลักการ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัย ในการดำเนินการแสวงหาความรู้ให้หรือคำตอบที่เชื่อถือได้ การนำวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการแสวงหาความรู้และพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีแนวทางจัดการเรียนรู้ 4 แนวทาง คือ ครูใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอน ผู้เรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอน ครูใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนการสอน และผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนการสอน² โดยการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ อาจใช้การประมวลผลงานวิจัยมาประกอบการสอนเนื้อหาสาระ ใช้ผลการวิจัยมาเป็นเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาเนื้อหาสาระหรือให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยโดยตรงหรือช่วยฝึกฝนทักษะการวิจัยให้แก่ผู้เรียนเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด

ของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยตรง³

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรีโดยการบรรยายในชั้นเรียนนั้น พบว่า นักศึกษาไม่มีประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยโดยตรงและขาดความเข้าใจการดูแลผู้ป่วยซึ่งผู้ป่วยจิตเวชมักมีความซับซ้อนของปัญหาส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าใจในกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยได้จริง ซึ่งอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำหรือไม่ได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งมีความกังวลเมื่อต้องฝึกภาคปฏิบัติ การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นรูปแบบการเรียนรู้หนึ่งที่ช่วยส่งเสริม ผลักดันให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางปัญญา ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผู้มีความสามารถเข้าใจในปัญหาและแก้ปัญหาได้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ โดยมีองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ประกอบด้วย 1. ผลการวิจัย (Outcome) 2. กระบวนการวิจัย (process) 3. เครื่องมือวิจัย (tool) 4. บริบท (context) เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนได้อยู่ในบรรยากาศของการทำวิจัยซึมซับบรรยากาศการวิจัยในกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการสร้างวัฒนธรรมในการเรียนรู้ของการผู้เรียน⁴

การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (research-based learning) เป็นเทคนิคหนึ่งในการสอนเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะเชิงสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น⁵ ถือเป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้ในระดับสูงโดยเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษาและได้นำมาประยุกต์ใช้มากขึ้นในระดับอื่นๆ ผู้สอนควรมีบทบาทในการวางแผนและเตรียมการให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาที่เรียน ทั้งนี้ผู้สอนยังควรเป็นผู้ทำการวิจัยด้วยตนเองเพื่อจะได้มีพื้นฐานแนวคิดและมีทักษะการวิจัยอย่างดี

พอที่จะสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และพร้อมรับฟังความคิดเห็น ข้อวิจารณ์ของผู้เรียน ขณะเดียวกันผู้เรียนเองจะต้องฝึกและพัฒนาตัวเองให้รู้จักตั้งข้อสงสัยในสภาพแวดล้อมและปัญหาของสังคมอยู่เสมอ ยังต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษามา

ผู้วิจัยในฐานะผู้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี จึงได้นำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานมาใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบกับผลการเรียนการสอนแบบเดิมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนการสอนแบบวิจัยเป็นฐานและกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบเดิม

สมมุติฐานการวิจัย

นักศึกษาพยาบาลที่เรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตด้วยวิธีการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบเดิม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบ The Pretest-Posttest Design with Nonequivalent Groups เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนการสอนแบบ

วิจัยเป็นฐานและกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบเดิมเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2559 ภาคเรียนที่ 1 ระหว่างเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน 2559 และภาคเรียนที่ 2 ระหว่างเดือนธันวาคม 2559-มีนาคม 2560

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ 1. ไม่มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาการวิจัย 2. ไม่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการวิจัย 3. ไม่เคยเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตมาก่อน และ 4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปีที่ผ่านมาผ่านเกณฑ์การเลื่อนชั้นของวิทยาลัย

แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุม เรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตในภาคเรียนที่ 1 จำนวน 75 คน และกลุ่มทดลอง เรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 77 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย: ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ส่วนตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต ที่ผ่านการตรวจสอบโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช และการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำนวน 3 คน และปรับแก้ไขรายละเอียดของแผนการจัดกิจกรรมก่อนที่จะนำไปใช้ตรวจสอบความถูกต้องขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต

การจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาพยาบาล ที่เรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิตในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน และทดสอบก่อน-หลังเรียน ด้วยแบบทดสอบความรู้วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต จำนวน 50 ข้อ

รูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา

ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ประมาณ 8-10 คน ด้วยความสมัครใจ จากนั้นประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกับอาจารย์ประจำกลุ่มโดยให้ผู้เรียนกำหนดปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น

ขั้นตอนที่ 2 การตั้งคำถามการวิจัย

ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับอาจารย์ประจำกลุ่ม ใช้เทคนิคการสอนแบบตั้งคำถามให้ผู้เรียนระบุสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ว่ามีข้อสงสัยหรือคำถามที่สนใจรวมถึงสถานที่ที่ผู้เรียนต้องการไปศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดสมมติฐาน

อาจารย์ประจำกลุ่มแนะนำถึงความหมายของสมมติฐาน และให้ผู้เรียนทั้งกลุ่มตั้งสมมติฐานในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเครื่องมือ

อาจารย์ประจำกลุ่ม อธิบายถึงการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างง่าย เช่น แบบสอบถาม แบบสังเกตหรือแบบสัมภาษณ์ จากนั้นให้ผู้เรียนประชุมกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มเพื่อสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ที่ผู้เรียนสนใจศึกษาโดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เรียนศึกษาดูงานในโรงพยาบาลราชบุรี โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นเก็บข้อมูลจริง โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นที่ปรึกษา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสิ่งที่เรียนรู้ในโรงพยาบาลระหว่างเพื่อนในกลุ่ม

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาร่วมประชุมกับอาจารย์ประจำกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 6 การทบทวนวรรณกรรม

ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย วารสารวิจัยและวิชาการวิทยานิพนธ์ ในห้องสมุดหรืออินเทอร์เน็ต ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประชุมกลุ่ม (Brain Storming) ตอบคำถามการเรียนรู้ที่กลุ่มได้ตั้งไว้ กระตุ้นให้นักศึกษาอธิบายสิ่งที่พบเห็นว่ามีเหตุผลสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางการพยาบาลจิตเวชอย่างไร

ขั้นตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลและการตีความสรุปความ

วิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มและอาจารย์ประจำกลุ่มโดยมีเหตุผลแนวคิดทฤษฎีมาเป็นฐานในการวิเคราะห์ (Discussion) อาจารย์ประจำกลุ่มสะท้อนแนวคิดทฤษฎีประสบการณ์ต่างๆ

ขั้นตอนที่ 8 นำเสนอรายงานวิจัย

อภิปรายกลุ่มใหญ่ (Large group) เพื่อนำเสนอข้อมูลของแต่ละกลุ่ม ร่วมกับเพื่อนทั้งชั้นปีและอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มแต่ละกลุ่ม จำนวน 10 คน แต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานกลุ่มละ 15 นาที โดยออกแบบการนำเสนอเอง อาจเป็นการบรรยายหรือบทบาทสมมติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการเปิดอภิปรายอิสระ วิเคราะห์ ต่อยอดความรู้จากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลทั้งผู้เรียนและผู้สอน

ขั้นตอนที่ 9 เขียนรายงานการวิจัย

แต่ละกลุ่มส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ โดยอาจารย์ประจำกลุ่มแนะนำวิธีการเขียนรายงานแต่ละขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 10 การการสรุปผล

ประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน สรุปขั้นตอน การค้นหาคำตอบ โดยนำกระบวนการการวิจัยมาใช้เป็นฐานในการศึกษาของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆต่อไป

การจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษาพยาบาล ที่เรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบเดิมคือการบรรยายและบรรยายแบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและทดสอบก่อน-หลังเรียน ด้วยแบบทดสอบความรู้วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต จำนวน 50 ข้อ

ขั้นตอนที่ 1 ชี้แจงเกี่ยวกับการสอนและการสอบ

ขั้นตอนที่ 2 สอนโดยวิธีการบรรยาย และการบรรยายแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 สรุปการเรียนรู้ที่ได้รับในห้องเรียน

2. แบบทดสอบความรู้วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต จำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตในรูปแบบต่างๆ แบ่งระดับการวัดออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความรู้ จำนวน 10 ข้อ ความเข้าใจ จำนวน 15 ข้อ และการนำไปใช้ จำนวน 25 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบทั้งด้านความตรงและความเที่ยง ประกอบด้วย

2.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยการนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาการพยาบาลจิตเวชและพยาบาลศึกษาจำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัดค่านวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Item Objective Congruence Index: IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 โดยข้อคำถามที่ต่ำกว่าเกณฑ์ คือ มีค่าต่ำกว่า 0.50 ได้นำมาปรับปรุงเพื่อให้ข้อคำถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น⁷

2.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนพยาบาลชั้นปี 4 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาตรวจสอบคุณภาพรายข้อ พบว่าค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.50-0.60

และอำนาจจำแนก (R) ระหว่าง 0.60-0.65 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพเครื่องมือรายข้อ คือความยากระหว่าง 0.40-0.60 และอำนาจจำแนกควรมีค่า .20 ขึ้นไป และการตรวจสอบความเที่ยงทั้งฉบับ (reliability) เท่ากับ 0.82

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล ด้วยการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้แบบการใช้วิจัยเป็นฐานก่อนและหลังการทดลองด้วยการวิเคราะห์ค่าที ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test Dependent) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยการทดสอบค่าทีที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test independent) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษา นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลทดสอบความรู้ก่อนการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตเฉลี่ยไม่ต่างกัน $\bar{X}=30.84$ SD=5.72, $\bar{X}=30.81$ SD=4.56 ตามลำดับ (p=.597) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงกว่าผลทดสอบความรู้ก่อนการเรียน $\bar{X}=38.47$ SD=4.31 (p=.001), $\bar{X}=32.02$ SD=3.17 (p=.05) ตามลำดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p<.001) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลทดสอบความรู้ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การทดสอบความรู้ (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)	กลุ่มควบคุม (n= 75) $\bar{x}$ (SD)	กลุ่มทดลอง (n= 77) $\bar{x}$ (SD)	t	p
ก่อนการเรียน	30.81 (4.56)	30.84 (5.72)	-.564	.597
หลังการเรียน	32.02 (3.17)	38.47 (4.31)	-4.940	.000
t	-4.74	-21.385		
p	.05	.001		

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาในกลุ่มทดลองหลังการเรียนด้วยวิธี RBL พบว่านักเรียนทั้งหมด ผ่านเกณฑ์ของวิชาที่ตั้งไว้ (คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 30) โดยส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก (คะแนนระหว่าง 38-39) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี (คะแนนระหว่าง 35-37) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 24.68 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนระหว่าง 32-34) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.48 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาในกลุ่มควบคุมหลังการเรียนแบบเดิม ร้อยละ 94.67 ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ของวิชาที่ตั้งไว้ (มากกว่าหรือเท่ากับ 30) โดยส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนระหว่าง 32-34) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 34.67 รองลงมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี (คะแนนระหว่าง 35-37) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก (คะแนนระหว่าง 38-39) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.67 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตระหว่างนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐาน (RBL) กับนักศึกษาในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

ช่วงคะแนน	ระดับคะแนน	กลุ่มทดลอง	ร้อยละ	กลุ่มควบคุม	ร้อยละ
> 40	ดีเยี่ยม	3	3.90	1	1.33
38-39	ดีมาก	28	36.36	14	18.67
35-37	ดี	19	24.68	20	26.67
32-34	ปานกลาง	15	19.48	26	34.67
30-31	พอใช้	12	15.58	10	13.33
<30	ไม่ผ่านเกณฑ์	0	0	4	5.33
รวม		77	100	75	100

สรุปและอภิปรายผล

1. นักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนความรู้วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตสูงกว่าก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลของกลุ่มทดลอง โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}=38.47$ S.D.=4.3 และนักศึกษาทั้ง 77 คน (ร้อยละ 100) มีคะแนนผ่านเกณฑ์วัดผลร้อยละ 60 ขึ้นไป (คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 30) ส่วนกลุ่มควบคุมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}=32.02$ S.D.= 3.17 แต่มีนักศึกษาที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.33) สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ¹⁰ ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการวิจัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง 43 คน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.79 ของคะแนนเต็ม นักศึกษาที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้น ไปมีจำนวน คิดเป็นร้อยละ 76.74 ของนักศึกษาทั้งหมด

2. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีความรู้เรื่องการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตสูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <.001 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาผลของการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียนของนักศึกษาที่พบว่า นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมอาเซียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁶ เช่นเดียวกับการวิจัยของสันต์ สุวทันพรกุล⁹ ได้วิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการ

เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แหมมณี² การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัยเป็น การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ โดยอาจใช้การประมวลผลงานวิจัยมาประกอบการสอนเนื้อหาสาระหรือให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยโดยตรงหรือช่วยฝึกฝนทักษะการวิจัยต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน

การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มทดลองมีนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 ขึ้นไป (คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 30) ร้อยละ 100 และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนแบบใช้การวิจัยเป็นฐานช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ จนกระทั่งสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ที่มีอยู่รอบตัวและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา หรือเรียกว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของไพฑูรย์ สินลารัตน์¹¹ ที่ว่าการสอนแบบใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนได้พบความรู้ใหม่ด้วยตนเองและได้รับทราบว่าองค์ความรู้ในปัจจุบันของวิชานั้นเป็นอย่างไร นอกจากนี้การให้ผู้เรียนได้ใช้ผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้น¹²

สรุป (Conclusion)

นักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความรู้วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p<.001$) โดยผลคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดีมากและนักศึกษา

ทั้งหมดมีคะแนนผ่านเกณฑ์วัดผลร้อยละ 60 ขึ้นไป ส่วนกลุ่มควบคุมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมี นักศึกษาที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 5.33) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการ พยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษา พยาบาล ชั้นปีที่ 3 กลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ดีมาก ดี และปานกลาง (ร้อยละ 36.36, 24.68, 13.43) ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดี และดีมาก (ร้อยละ 34.67, 26.67, 18.67) ตามลำดับ สอดคล้องกับหลายการศึกษาที่ผ่านมา การจัดการเรียน การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานจึงน่าจะเป็นแนวทางที่ ช่วยพัฒนาระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันให้มี ผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ การจัดการเรียนการสอนแบบใช้วิจัย เป็นฐาน ควรมีการเตรียมความพร้อมใน 3 ด้าน

1. การเตรียมตัวของผู้สอน ผู้สอนต้องทราบ ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมถึงมี ความพร้อมด้านข้อมูล อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อที่จะได้ปรับปรุงช่วยเหลือหรือส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

2. การเตรียมตัวของผู้เรียน ผู้เรียนต้องปรับ ทัศนคติในการเรียนรู้ของตนเอง

3. การเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ผู้สอน ควรจัดสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงหรือใกล้เคียง เนื้อหาวิชาของนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดความสงสัย อยากรู้ และต้องการหาคำตอบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน กับเนื้อหาวิชาอื่นๆ ได้ และ ศึกษาเพื่อเติมเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดย ใช้วิจัยเป็นฐานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟ ฟิคจำกัด; 2560.
2. ทิศนา แคมมณี. 14วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2557.
3. พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิจัยเป็นฐาน. ศึกษาสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 1(2) : 62-71; 2560.
4. เณรณินทร์ ตั้งปฐมวงศ์. ผลของโปรแกรมการ จัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ต่อทักษะ ทางปัญญาของนักศึกษาพยาบาลการดูแล ผู้ป่วยจิตเภทโดยชุมชน. วารสารทหารบก, 19(2) : 259-266; 2559.
5. ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. เพื่อความเป็นผู้นำของการครู ศึกษาไทย : รวมบทบรรยายและบทความ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; 2557.
6. ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. ผลของการเรียนรู้โดยใช้ วิจัยเป็นฐานที่มีต่อความรู้เรื่องวัฒนธรรม อาเซียนของนักศึกษา. วารสาร ศึกษาสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(1) : 54-62 ; 2557.
7. ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน.กรุงเทพ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; 2548.
8. ยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. การวัดผลและการ สร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2552.

9. สันต์ สุวทันพรกุล. การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการสาระท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2551.
10. พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการวิจัยของ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 13(1) : 161-170 ; 2561.
11. ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและเทคนิคการสอน ระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2555.
12. ทิศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; 2555.